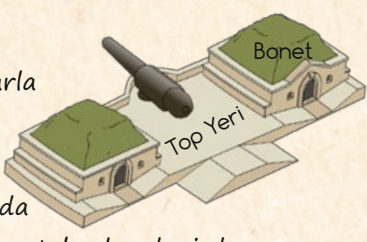

Ertuğrul Tabyası

Tabya: Bir bölgeyi savunmak için yapılan silahlarla ve ateşli toprakla güçlendirilen üzeri toprak ile kaplı askerî yapıdır. Sultan II. Abdülhamit döneminde, Asaf Paşa tarafından 1895 yılında yaptırılmıştır. Tabyada 3 adet bonet; bonetlerin arasında da 2 adet top yeri bulunmaktadır. Genellikle deniz kıyısına yapılan tabyalar denizden gelen düşman saldırılarına karşı askerlerimizi koruyan ilk yapılardır. Ertuğrul Tabyası, 25 Nisan 1915 tarihinde karaya çıkmaya çalışan düşman askerlerini karşı savunmada çok önemli rol oynamıştır.

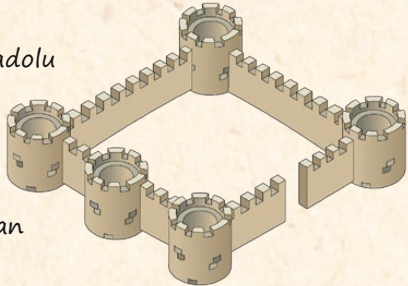

Yahya Çavuş Şehitliği ve Anıtı

Yahya Çavuş, 25 Nisan 1915 tarihinde, Ertuğrul Koyu'na çıkan binlerce düşman askerine karşı askerleriyle birlikte büyük bir mücadele vermiştir. Verilen mücadele ile düşmanın ilerlemesi bir süre durdurulmuştur. Buradaki şehitlik ve anıt, hayatını kaybeden ve şehit olan askerlerimiz anısına 1992 yılında yaptırılmıştır.

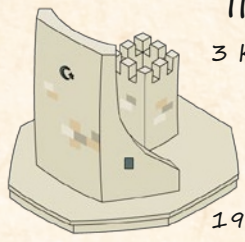
Seddülbahir Kalesi

Gelibolu Tarihî Alanı'nın güney ucunda yer alan kale, Çanakkale Boğazı'nın giriş bölgesini savunmak için Anadolu tarafındaki Kumkale ile birlikte 1659 yılında yaptırılmıştır. Kale, denizden gelebilecek saldırılara karşı ilk savunma noktamız olmuştur. Bu özelliği nedeniyle Çanakkale Muharebeleri'nde de ilk bombalanan hedeflerden birisi olmuştur. Çanakkale Muharebeleri sırasında bombardımanlardan dolayı çok ağır hasar görmüş; neredeyse tamamına yakını yıkılmıştır. Günümüzde yıkılmadan önceki haline uygun olarak yeniden yapılmaktadır.

İlk Şehitler Anıtı

3 Kasım 1914 tarihinde, güçlü gemilerden oluşan büyük donanma tarafından Seddülbahir Kalesi bombalanmıştır. Kalenin içindeki cephaneliğin patlaması sonucunda, Çanakkale Muharebeleri'ndeki ilk kayıplarımız olan 86 askerimiz şehit olmuştur. Anıt, bu saldırı sırasında kaybettığımız askerlerimizin anısına 1986 yılında yaptırılmıştır.

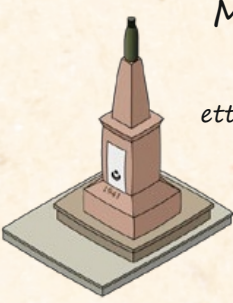
Çanakkale Şehitler Abidesi

Gelibolu Tarihî Alanı'nda en çok ziyaret edilen noktadır. Çanakkale Şehitler Abidesi, 1944 yılında düzenlenen bir yarışma sonucunda birinciliği kazanan Prof. Dr. Doğan Erginbaş, Feridun Kip ve İsmail Utkular'ın projesi ile yapılmıştır. Mimarı Doğan Erginbaş, Abide'nin "Tüm Osmanlı topraklarından gelen şehitlerimizin göğe yükselişini" temsil ettiğini belirtmektedir.

Mareşal Fevzi Çakmak Anıtı

Anıt, Fevzi Paşa'nın (daha sonra Çakmak soyadını almıştır) savaşı idare ettiği bölgeye 1941 yılında yaptırılmıştır. Muharebelerde düşman askerleri Alçıtepe köyünü almayı hedefledikleri için anıtın bulunduğu bölgenin savunulması çok önemliydi. O nedenle bu bölgede, önemli görevler yapan ve kararlar alan Fevzi Paşa adına buraya bir anıt dikilmiştir.

Seyit Onbaşı Heykeli

Çanakkale Boğazı'nı geçerek İstanbul'u almayı hedefleyen büyük donanmaya karşı 18 Mart 1915 tarihinde, Boğaz'da büyük bir mücadele verilmiştir. Boğaz'a önceden döşenen mayınlarımız,kıyılarda bulunan tabyalarımız ve topraklarımız ile düşman gemilerine karşı güçlü bir savunma yapılmıştır. Böylece 18 Mart günü Çanakkale Boğazı'nın gemilerle geçilemeyeceği kanıtlanmıştır. 18 Mart 1915 tarihinde, Rumeli Mecidiye Tabyası'ndaki top bozulunca 215 kiloluk top mermisini sırtına alarak topun tekrar ateşlemesini sağlayan kahramanımız Seyit Onbaşı olmuştur.

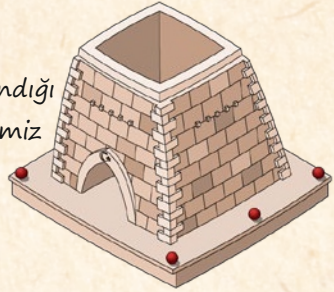
Namazgâh Tabyası

Çanakkale Boğazı'nın en dar noktasına yaptırılan ilk ve en büyük tabyadır. Çanakkale Muharebeleri sırasında askerlerimizin karargâhı ve hareket merkezi olarak kullanılmıştır. Bu nedenle büyük donanma tarafından ateşe tutulmuştur. Tabya, savaş sırasında askerler tarafından burada toplu olarak namaz kılındığı için "Namazgâh" ismiyle anılmaktadır. Savaş döneminde 16 adet kıyı topu bulunan tabyadaki bonetler içerisinde sergi ve video gösterim alanları,batırılan gemilerin fotoğrafları ziyaret edilebilir.

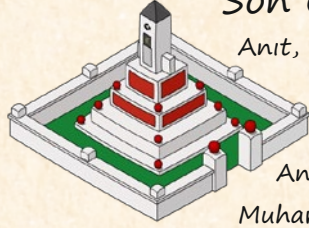
Ziğindere Nuri Yamut Anıtı

Savaş döneminde, Ziğindere bölgesi çok şiddetli çarpışmaların yaşandığı bir bölge olmuştur. Bu nedenle burası en fazla askerimizi kaybettiğimiz bölgelerden birisidir. 1943 yılında Gelibolu'da görev yapan Nuri Yamut, bölgedeki şehitlerimiz için mal varlığını satarak bu anıtı yaptırmıştır. Bu nedenle anıt Nuri Yamut 'un ismini almıştır.

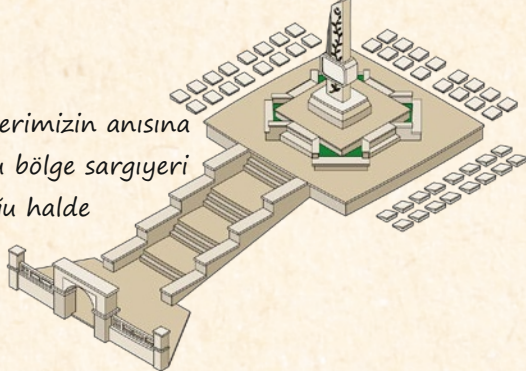
Son Ok Anıtı

Anıt, Çanakkale Muharebeleri içinde yer alan III. Kırte (Alçıtepe) Muharebesi'nin geçtiği bölgede bulunmaktadır. Bu bölge şiddetli çarpışmalardan sonra düşman askerlerinin geriye atıldığı noktaya yakın olduğu için önemlidir. Anıt, savaşan her iki taraftan da ağır askerî kayıplara neden olan Kırte Muharebeleri anısına 1948 yılında yaptırılmıştır.

Sargıyeri Şehitliği

Şehitlik, Ziğindere Muharebeleri'nde şehit olan askerlerimizin anısına 1945 yılında yaptırılmıştır. Muharebeler sırasında bu bölge sargıyeri (yaralı askerlerin ilk tedavilerinin yapıldığı yer) olduğu halde düşman uçakları tarafından yasak olmasına rağmen defalarca bombardımana tutulmuştur. O nedenle bu bölgede asker kaybımız çok fazla olmuştur.

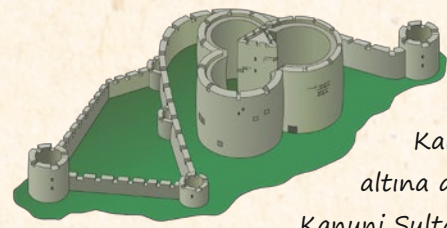
Soğanlıdere Şehitliği

Savaş döneminde, Soğanlıdere bölgesinde bulunan hastanelerde hayatını kaybeden ve şehit olan askerlerimizin yattığı şehitliktir. Bu bölge askerler için erzak ve ambar depolarının ve aynı zamanda yemek pişirme yerlerinin de merkezi idi. Şehitliğin yan tarafında, muharebe döneminde hastane olarak görev yapan Melek Hanım Çiftliği de ziyaret edilebilir.

Şahindere Şehitliği

Bölgede suyun ve gölgelik ağaçların bulunması, bölgenin sakin ve korunaklı bir alan olması nedeniyle muharebe döneminde büyük sargı yerlerinden birisi de buraya kurulmuştur. Muharebelerde yaralanarak sonrasında şehit olan askerlerimiz buraya defnedilmiştir.

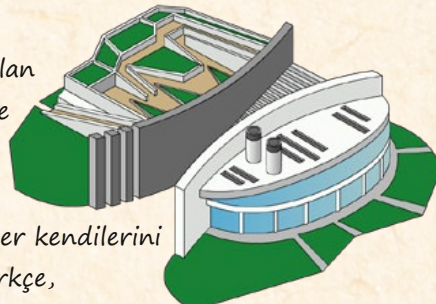

Kilitbahir Kalesi

Kale, Fatih Sultan Mehmet tarafından Boğaz savunmasını kontrol altına almak için 1462-1463 yıllarında yaptırılmıştır. Daha sonra Kanuni Sultan Süleyman tarafından yeniden düzenlenerek Sarıkule yaptırılmıştır. Havadan görünümü yonca yaprağına benzeten kalenin isminin denizin kiliidi anlamında kullanılan "Kilid-ül Bahir" isminden geldiği bilinmektedir.

Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi

Gelibolu Tarihî Alanı'ndaki Kabatepe bölgesinde 2012'de açılan merkez en çok ziyaret edilen noktalardan birisidir. Merkezde yer alan 11 odada, Çanakkale Muharebeleri ile ilgili bilgiler 3 boyutlu gösterim teknikleri ile ziyaretçiler tarafından izlenebilmektedir. Odalardaki 1 saatlik gösterimde ziyaretçiler kendilerini savaşın içindeymiş gibi hissetmektedirler. Gösterimlerde Türkçe, Almanca, Arapça, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Çince, Japonca olmak üzere 8 ayrı dilde seslendirme yapılmaktadır. Yine merkezde yer alan 2 katlı Savaş Malzemeleri Sergi Salonu'nda savaştan kalan malzemeler, savaşa katılan askerler ve komutanlar ile ilgili alanlar ziyaret edilebilir.

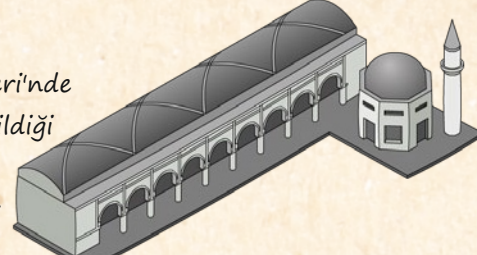

Kocadere Hastane Şehitliği

Kocadere köyü yakınında bulunan şehitlikte, Arıburnu Cephesi'nde yaralanan ve şehit olan askerlerimiz yatmaktadırlar. Muharebe döneminde bu bölge, sargıyeri (yaralı askerlerin ilk tedavilerinin yapıldığı yer) olarak kullanılmıştır. Askerlerimizde görülen yaralanmaların daha çok bomba, şarapnel ve mermilerden meydana geldiği bilinmektedir.

Ağadere Hastane Şehitliği

"Ağadere" veya "Ağdere" bölgesi, Çanakkale Muharebeleri'nde cephe gerisinde Türk ordusuna sağlık hizmetlerinin verildiği en büyük hastanelerden biridir. Burada, binlerce yaralı askerin tedavisi yapılmış; tedavisi mümkün olmayanlar nakliye gemileri ile büyük hastanelere taşınmışlardır. Bu bölge, özellikle donanma gemileri ve uçaklar ile sürekli saldırıya uğramıştır. Bu nedenle Ağadere Hastane Şehitliği'nde yaklaşık 3000 askerimizin yattığı bilinmektedir.

Mehmetçiğre Derin Saygı Anıtı

Anıt, Çanakkale Deniz ve Kara Muharebeleri boyunca savaşan her iki taraf askerlerinin birbirlerine karşı centilmence davranmaları anısına 1992 yılında yaptırılmıştır. Savaş koşullarında bile askerlerin kaybetmediği insanî yönlerini anlatan anıtta, bir Türk askeri yaralı bir düşman askerini taşımaktadır.

57. Piyade Alayı Şehitliği

Alay: 1300 ile 3000 askerden oluşan askerî gruptur. Komutanlığını Yarbay Hüseyin Avni Bey'in yaptığı 57. Alay, 25 Nisan 1915 tarihinde başlayan Kara Muharebeleri'nde düşman askerlerine ilk karşı koyan alaylarımızdan biridir. Arıburnu Cephesi'nde görev alan 57. Alay, Mustafa Kemal'in "Ben size taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum" diyerek emir verdiği alaydır. 57. Alay, bu bölgede verdiği kahramanca mücadeleden dolayı padişah tarafından altın ve gümüş liyakat madalyaları ile ödüllendirilmiştir. Şehitlik, muharebeler sırasında hayatını kaybeden 57. Alay askerleri anısına 1992 tarihinde yaptırılmıştır. Yine Şehitliğin giriş bölümünde, en yaşlı gazimiz (gazi: savaştan yaralanarak çıkan kişi) olan Hüseyin Kaçmaz'ın bir kız çocuğu ile birlikte tasarlanmış heykeli de ziyaret edilebilir. Hüseyin Kaçmaz, 1994 yılında 110 yaşında vefat etmiştir.

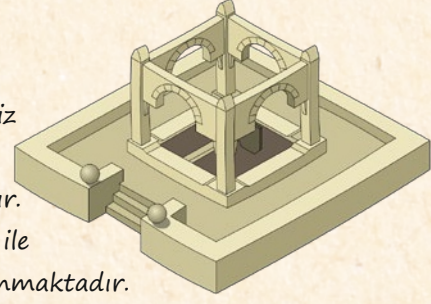

Konkbayırı Atatürk Zafer Anıtı

Konkbayırı'nın zirvesinde bulunan anıt, Mustafa Kemal'in 10 Ağustos 1915'te düşmana karşı kazandığı büyük zaferin anısına 1993 yılında yaptırılmıştır. Mustafa Kemal, 10 Ağustos taarruzunu başlatmadan önce askerlerine şöyle bir konuşma yapmıştır: "Askerler karşımızdaki düşmanı mağlup edeceğinize hiç şüphe yoktur. Fakat siz acele etmeyin. Önce ben ileriye gideyim. Siz, ben kırıbacımla işaret verdiğim zaman hep birden atılırsınız." Askerler bu emirle birlikte bölgede uzun süredir devam eden çarpışmaları zafer ile sonuçlandırmayı başarmışlardır. Konkbayırı noktası, aynı zamanda Mustafa Kemal'in bu taarruz sırasında yaralandığı yerdir. Muharebe esnasında bir şarapnel parçası Mustafa Kemal'in göğsüne isabet etmiştir. Cebinde bulunan saat sayesinde bu olaydan hafif yaralanarak kurtulmuştur.

Büyük Anafarta Köy Şehitliği

1915 yılında, Anafartalar Cephesi'nde şehit olan askerlerimiz Büyük Anafarta Köyü Mezarlığı'na da defnedilmişlerdir. Böylece köy mezarlığı aynı zamanda şehitlik halini de almıştır. Aynı bölgede 20. Alay Komutanı Yarbay Mehmet Halit Bey ile 21. Alay Komutanı Yarbay Yusuf Ziya Bey'in mezarları bulunmaktadır. Yine Üsteğmen Halit ile Teğmen Ali Rıza Efendi'nin birlikte yattıkları "Halit ve Rıza Şehitliği" ile Üsteğmen Hasan Tahsin ile Müftü Efendi'nin mezarları da aynı bölgede ziyaret edilebilmektedir.

Bigalı Atatürk Evi ve Müzesi

Mustafa Kemal, muharebeler sırasındaki karargâhlarından birisini de Bigalı köyüne kurmuştur. Burada muharebeler ile ilgili önemli kararlar almış; askerlerine emirler vermiştir. Bugün en çok ziyaret edilen noktalardan biri olan bu ev 1973 yılında müzeye dönüştürülerek Mustafa Kemal'in kullandığı eşyalar sergilenmektedir.

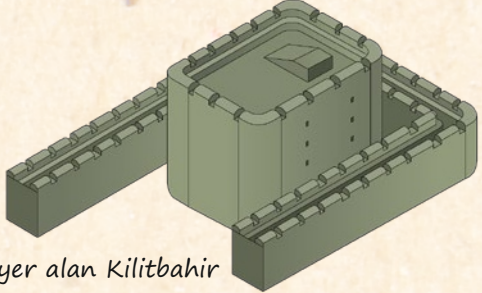
Akbaş Şehitliği ve Anıtı

Şehitliğin bulunduğu Akbaş Limanı, muharebeler sırasında savaş malzemelerinin karaya çıkartıldığı ve buradan cephelere dağıtıldığı önemli bir merkezdi. Burası, aynı zamanda ağır yaralı olan askerlerin hastane gemileri ile İstanbul'daki büyük hastanelere gönderildiği bir hastaneydi. Akbaş bölgesi muharebeler sırasında ağır saldırı altında kalan ya da batan gemilerdeki şehit askerlerin de defnedildiği bir şehitliktir.

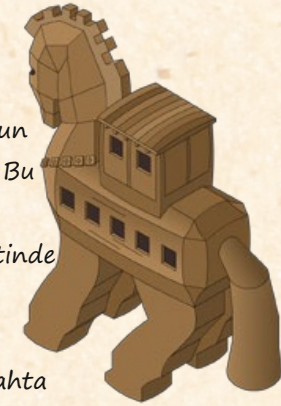
Çimenlik Kalesi

Kale, Boğaz'ın en dar yerine Fatih Sultan Mehmet tarafından 1452 yılında yaptırılmıştır. Karşı kıyıda yer alan Kilitbahir Kalesi ile birlikte Boğaz'dan geçmek isteyen düşman gemilerini karşılıklı ateş altına alarak geçmelerini engelleme görevi yapmıştır. Çanakkale Muharebeleri sırasında 18 Mart 1915 tarihinde; İngiliz gemisi olan Queen Elizabeth'ten atılan bir top mermisi kalenin duvarına isabet etmiştir. Kale bugün ziyaret edildiğinde top mermisinin duvarda yarattığı hasar görülebilmektedir. Yine bugün kalenin içerisinde, askerlerimiz tarafından Çanakkale Muharebeleri ile ilgili bilgiler verilmekte ve canlandırmalar yapılmaktadır.

Turuva Şehri ve Anıtı

Eski Yunanca'da Troia (Troia) olarak geçen şehir, ünlü şair Homeros'un İliada (İlyada) adlı eserinde anlattığı Troia Savaşı'nın geçtiği şehirdir. Bu antik şehir bugün "Truva" adıyla anılmaktadır. Bugün Çanakkale'nin merkezinde sahil kesiminde ve Truva antik kentinde sergilenen Truva atları, Troia Savaşı'nda kullanılan tahta atın farklı örnekleridirler. Akhalılar ve Troialılar arasında yaşanan savaşta Akhalılar, Troia şehrinin sur duvarlarını aşmayı başaramayınca bir tahta atın içerisine askerlerini saklayarak Troia şehrini ele geçirmişlerdir. Böylece savaşta tahta at bir hile aracı olarak kullanılmıştır. İngilizler 1915'te gerçekleşen Çanakkale Muharebeleri'nde River Clyde gemisinin içerisine yaklaşık 2400 askeri saklayarak karaya çıkarmayı planlamışlardır. Ne var ki Truva Atı gibi kullanmak istedikleri bu plan Türk askerlerinin güçlü savunması karşısında gerçekleşememiştir. Askerlerinin çoğunu karaya ayak basamadan kaybetmişlerdir.

Tarihî Alan Çocuk Haritası

**ÇANAKKALE
SAVAsLARI**
GELİBOLU TARİHİ
ALAN BAŞKANLIĞI

15. Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi
16. Kocadere Hastane Şehitliği
17. Ağadere Hastane Şehitliği
18. Mehmetçiğe Derin Saygı Anıtı
19. 57'nci Piyade Alayı Şehitliği
20. Conkbayırı Atatürk Zafer Anıtı
21. Büyük Anafarta Köy Şehitliği
22. Bigalı Atatürk Evi ve Müzesi
23. Akbaş Şehitliği ve Anıtı
24. Çimenlik Kalesi
25. Truva Şehri ve Truva Atı

